

Un alt aspect pe care Părintele Cleopa pune foarte mare accent este nepăsarea părinților față de creșterea copiilor, prezentat în capitolul *Cele 14 pricini pentru care vor fi judecați părinții care nu-și cresc copiii în frica și certarea Domnului*.

De asemenea, Prea Cuvioșia sa nu uita să amintească în predicile sale și despre dragostea de Dumnezeu, dând numeroase exemple din Viețile Sfinților, precum în povestirile despre *Sfântul Ignatie Teoforul* și *Melchisedec, împăratul Salemului*.

În sfârșit, Părintele Cleopa ne îndeamnă pe toți la pocăință în capitolul despre sfârșitul lumii și venirea Domnului, dând destule citate din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți.

Fie ca și acest volum mult așteptat să fie tuturor bunilor creștini spre îndreptare, spre mângâiere și folos duhovnicesc.

Arhimandrit Ioanichie Bălan

Sfânta Mănăstire Sihăstria,
Acoperământul Maicii Domnului
1 octombrie 2001

PREDICĂ

la

DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare face pomenirea nu la un sfânt, nu la doi, nu la zece, nu la o sută, nu la o mie de sfinți, ci face pomenirea tuturor sfinților. Mare sărbătoare este astăzi. Căci dacă „pomenirea dreptului este cu laude”, pomenirea dreptilor și a tuturor sfinților, cu câtă laudă nu se face!

Astăzi, fraților, s-a împlinit proorocia marelui prooroc Isaia, care zice: *Veselește-te, stearpă, care nu nașteai, că ți-a înmulțit ție Cel Prea Înalt*¹. Cu adevărat Biserica cea stearpă din păgâni, astăzi prăznuiește mulțimea cea nenumărată a sfinților săi. Astăzi Biserica cea stearpă din păgâni, logodită cu Hristos, a născut de șapte ori, cum a zis prin Duhul Sfânt proorocița Ana: *Căci cea stearpă șapte a născut*². Care-s cei șapte? Dumnezeuieștii Părinți spun că toate cetele sfinților din ceruri și toți dreptii se împart în șapte cete. Întâi este Maica Domnului, apoi urmează cetele Apostolilor, a Proorocilor, a Ierarhilor, a Mucenicilor, a Cuvioșilor Părinți și a șaptea ceată, a tuturor dreptilor celor din veac adormiți.

Dar știe oare cineva numărul sfinților? Nu! Dar al îngerilor? Nici pe acela nu-l știe. Ce spune marele

¹ Isaia 54, 1; Galateni 4, 27.

² I Regi 2, 5.

răbdător Iov? *Oastea cerului cine o va număra?*³ Tot așa și de sfinți ne arată Duhul Sfânt, că nu se știe numărul lor. Sfinții, cum știți, sunt prietenii lui Dumnezeu⁴. Dar dacă sunt prietenii lui Dumnezeu să căutăm și alte mărturii despre felul cum sunt ei și cât sunt de mulți. Să auzim pe proorocul care zice: *Iar eu am cinstit foarte pe prietenii Tăi, Dumnezeule!*

Și după ce arată stăpânirea lor asupra dracilor, asupra lumii, asupra trupurilor, asupra tuturor patimilor, zice Duhul Sfânt: *Foarte s-au întărit stăpânirile lor*⁵. Căci prietenii lui Dumnezeu au stăpânit în lumea aceasta peste patimile lor, iar după ce s-au desăvârșit, în ceruri stăpânesc împreună cu Hristos peste toată lumea. Și după ce arată stăpânirile lor, Duhul Sfânt ne arată că noi nu putem ști numărul lor. Căci spune: *Număra-voi pe dânșii și mai mult decât nisipul se vor înmulți* (Ps. 138, 18).

Cine a putut sau poate vreodată să numere nisipul mării? Ia o mână de nisip și vei vedea că trebuie să stai luni de zile ca să o numeri. Dar nisipul care înconjoară toate mările de sub cer, cine-l va număra vreodată? S-au înregistrat în Martirologul Roman, în Minei, în Proloage și în Viețile Sfinților câțiva sfinți. Dar aceștia sunt mult prea puțini față de numărul lor din ceruri. S-au înregistrat zece milioane nouă sute șaiszeci și șase de martiri, dar numărul lor, cum am spus, nu-l știe nimeni, pentru că e mai mare decât nisipul mării. Câți sunt martiri numai cu voia, câți se mântuiesc în fiecare zi! Sfântul Ambrozie al

³ Iov 25, 3; Ieremia 33, 22; Psalm 67, 18; Daniel 7, 10.

⁴ Psalm 138, 17; Ioan 15, 14.

⁵ Psalm 138, 17; Iov 42, 48; Iacov 5, 16; Petru 2, 11.

Mediolanului a văzut o mare de catran, din care ieșeau mii și mii de porumbei, care zburau la cer. Și a zis despre ei că sunt sufletele care în fiecare ceas se mântuiesc din iad, prin mijlocirea Bisericii lui Hristos. Biserica, care e trupul lui Hristos, îi trimite la Capul ei din cer. Deci nu se pot număra toți sfinții, precum nici toți îngerii.

Dar oare de ce s-a pus azi Evanghelia care începe așa: *Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru dânsul înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri*. Și iarăși: *Cel ce iubește pe tată, sau pe mamă, sau pe frate, sau pe soră, sau holde, sau moșii, sau altceva din lumea aceasta, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să fie ucenic al Meu*. De ce s-a pus azi tocmai Evanghelia aceasta? Cei ce-au rânduit pericopele evanghelice n-au fost oameni neînvățați. Au fost sfinți mari și au ales fiecare parte a Evangheliei după sărbătoarea potrivită ei.

Știți de ce s-a pus azi textul acesta: *Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu...?* Pentru că toți sfinții lui Dumnezeu cei din veac L-au mărturisit pe El în două feluri: prin cuvânt și prin fapta lor. Așa au mărturisit proorocii pe Dumnezeu, așa apostolii, așa martirii, așa cuvioșii, așa ierarhii, așa cuvioasele mucenițe, tot așa dreptii cei din veac.

Dar de ce e nevoie de mărturisire ca să te poți face sfânt? Sau de ce trebuie să fii drept ca să te mântuiești? De ce este nevoie să-L mărturisim pe Hristos? Iată de ce: Omul nu-i numai o ființă de lut, fără suflet. Omul are două părți, are o parte văzută și

una nevăzută. Dar acestea se unesc într-un singur ipostas, așa se cheamă omul întreg, alcătuit din trup și din suflet. Și nu-i drept ce zic unii: „Este de ajuns să cred în inima mea în Dumnezeu, dar de mărturisit aceasta în fața tuturor nu-i nevoie”. Aceștia se înșală. În ziua Judecării, chiar cuvintele Evangheliei de astăzi vor mostra pe toți aceia care socotesc că-i de ajuns să creadă în taină, fără să mărturisească atunci când e nevoie pe Hristos. Căci spune marele Apostol Pavel: *Cu inima să credeți spre dreptate și cu gura să mărturișiți spre mântuire*⁶.

Deci, când credem în Hristos înlăuntru, negreșit trebuie să-L mărturisim și în afară. Să audă și alții mărturisirea noastră și să vadă și alții faptele noastre. Căci a spus Domnul în Evanghelie: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*. Nu-i de ajuns să crezi în taină, ca să te mântuiești. Când ești întrebat, trebuie negreșit să mărturisești, căci dacă te vei rușina, sau dacă te vei teme, sau vei urmări alte interese și nu vei mărturisi la arătare, nu poți să fii cu Iisus Hristos. Și El Se va lepăda de tine înaintea Tatălui Său și înaintea tuturor îngerilor din ceruri.

Dar de ce s-a spus mai departe în Evanghelie: *Cel ce iubește pe tatăl său, sau pe mama sa, sau pe nevasta sa, sau pe copiii săi, sau pe frați, sau pe surorile sale, sau via, sau moșia, sau chiar viața sa – cum se spune la Luca – mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să se numească ucenic al Meu*. Oare este

⁶ Fapte 8, 37; Romani 10, 9, 10.

mai bine să urâm noi pe tata sau pe mama și pe frații noștri și pe prietenii noștri? Oare nu se spune în porunca a cincea din decalog: *Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ*? Oare nu cumva se contrazice Evanghelia cu Decalogul? Nu! Doamne ferește!

Ca să ne putem lămuri, să ne aducem aminte de porunca cea dintâi din lege. Ce spune aceea? *Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta*. De ce a numit trei părți din om? Cu mare dreptate poruncește Dumnezeu să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea. El ne-a dat nouă și sufletul și mintea și trupul. Când auzi *din toată inima*, sau în altă parte *din tot sufletul*, să înțelegi partea cea nevăzută. Când zice: *din tot cugetul*, înțelege mintea omului. Iar când zice *din toată vârtutea*, înțelege puterea trupului. Deci trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată ființa noastră. Iar în porunca a doua din lege a dat un îndreptar pentru iubirea aproapelui. *Iar pe aproapele tău să-l iubești ca pe tine însuți*.

Ia seama că în porunca întâi din lege, când cere să iubim pe Dumnezeu, nu arată granița până unde să-l iubim, ci cere să-L iubim fără margini. Dar când a vorbit de iubirea aproapelui, în care intră și tata și mama, a pus o graniță: ca însuși pe tine. „Îmi ești tată, îmi ești mamă, soră, cumnată, văr, nepot, dar eu vreau să mă mântuiesc și ca să mă mântuiesc trebuie să fac cutare faptă bună sau cutare. Dar te iubesc atât cât mă urmezi pe mine în credință. Iar dacă tu, tată, sau mamă, sau soră, mă tragi pe mine de la Dumnezeu, sau mă îndemni să calc o poruncă a lui Dumnezeu,

sau să fac o nedreptate, eu nu te pot iubi pe tine mai mult decât pe Hristos”.

Așadar, nu trebuie să urâm pe părinți, sau pe frați, sau pe oricare om din lume, căci zice: *Nu vei urî pe tot omul*. Dar când acel om vrea să mă despartă de Dumnezeu, atunci trebuie să știu că nu-mi este prieten, căci este vrăjmașul lui Dumnezeu, și Duhul Sfânt zice că dacă el urăște pe Domnul și poruncile Lui, și tu trebuie să-l urăști pe dânsul: *Pe cei ce te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât și neprieteni s-au făcut mie și cu urâciune desăvârșită i-am urât pe ei*⁷.

Ai auzit? Când cineva care îți era ție ochi sau mână sau picior, adică țineai la el ca la ochiul drept și ca la mâna dreaptă și te foloseai de el, s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu și nu mai vrea să meargă după Hristos, să-l urăști din toată inima, cu urâciune desăvârșită. Pentru ce? S-a făcut vrăjmaș al lui Dumnezeu. Iată cum se cumpănește iubirea. Iată cum se chivernisește dragostea de Dumnezeu și dragostea față de aproapele. Către Dumnezeu trebuie să fie fără margini, iar către aproapele mărginită. Numai atâta te iubesc pe tine, cât mă iubesc și pe mine și mai mult nu, că nu-mi dă voie porunca a doua din lege.

Deci n-avem voie să iubim pe nimeni și nici o zidire din veacul acesta mai mult decât pe Dumnezeu. Nici pe tatăl și pe mama, nici banii, nici vitele, nici păsările, nici averea, nici bogăția, nici dregătoria, nici cinstea, nimic mai mult ca pe Dumnezeu, dacă vrem să fim ucenici ai lui Hristos Iisus. Căci odată ce am iubit zidirea mai mult decât pe Ziditorul, ne facem

⁷ Psalm 96, 11; Prov. 8, 13; Rom. 12, 9.

vrăjmași ai lui Dumnezeu și ne despărțim de Dumnezeu după dreptate, că ne-am închinat zidirii și nu lui Dumnezeu.

Ce spune Evanghelia mai departe? Petru, când a auzit că nu trebuie să iubești pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Dumnezeu, s-a gândit la sine. Căci, amintindu-și că el a lăsat totul atunci când l-a chemat Mântuitorul pe lacul Tiberiada, unde era împreună cu Andrei, cu Iacov și cu Ioan, a spus lui Hristos cu îndrăzneală: *Iată, noi am lăsat toate și am urmat Ție, oare ce va fi nouă?* Da, el a lăsat totul. Nu numai corăbioara și luntrea și lopata au lăsat Petru și Andrei. Nu. Dacă lăsau numai atât, nu erau ucenici ai lui Iisus Hristos. Ei au lăsat și tată, și mamă, și soră și frate și patimile lor.

Nu-i de ajuns să lași numai averea pentru Hristos. Trebuie să lași și ura și zavistia și desfrâul și furtișagul și minciuna și răutatea și pâra și invidia și lenevia și nebagarea de seamă și toate fărădelegile și păcatul. Abia atunci ne facem cu adevărat ucenici ai lui Hristos, când lăsăm toate. Și când zicem *toate*, arătăm și păcatele și patimile cele sufletești. Toate trebuie lăsate ca să ajungem ucenici ai lui Hristos.

Câtă vreme inima noastră e lipită de ceva din lumea de aici, de o femeie sau de bani, sau de casă sau de dregătorie, sau de cinste, sau de tată, sau de mamă, sau de rudenie, sau de prieteni, sau de cunoscuți, sau de trai bun, sau de beție sau de orice ar fi, ea nu poate să placă lui Dumnezeu. Nu putem să iubim și pe Dumnezeu și pe Mamona, care în limba siriană înseamnă bogăție.

Nu putem iubi pe Dumnezeu și păcatul, Doamne ferește! Dumnezeu cere inima noastră. *Dă-mi, fiule, inima ta!* Câtă vreme inima noastră nu-i cu Dumnezeu, suntem mincinoși și fățarnici și vicleni. Inima noastră este atunci nedreaptă. Căci a zis marele Pavel lui Simon Magul: *Vrăjmașule a toată dreptatea, inima ta nu-i dreaptă cu Dumnezeu.* Dumnezeu se uita la inima lui Simon, că inima lui era legată de bani. Căci el spusese apostolului: *Dă-mi și mie darul acesta ca să pot să tămăduiesc pe oameni.* Credea că Duhul Sfânt Se cumpără cu bani! Iar Pavel, care era plin de Duhul Sfânt, i-a spus lui Simon vrăjitorul că inima lui nu-i legată de Dumnezeu, ci de bani și de slava veacului acestuia. Iar Dumnezeu se uită la inimă și câtă vreme vede că inima noastră nu-i cu Dânsul, nu putem fi ai Lui. El cere să-L iubim din toată inima și din tot cugetul.

Câtă vreme mintea noastră este legată de grijile veacului și de bani, ea nu poate fi a lui Hristos. Câtă vreme trupul nostru este scufundat în lucrarea păcatului, nu poate fi al lui Hristos. La fel nici inima, dacă nu-L iubește pe El. Deci ființa noastră s-a despărțit de Hristos prin păcatele ei și de aceea ni se cere să-L mărturisim și cu faptele și cu gura și să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea.

Deci când marele Apostol Petru și ceilalți au zis: *Iată, noi am lăsat toate,* au zis: am lăsat viclesugul, necredința, fățarnicia și mândria, am lăsat și traiul bun, am lăsat și avere și rudenie și ne-am lipit cu inima numai de Tine. Ei puteau deci să fie ucenici ai Lui.

Și ce le făgăduiește Hristos? *Voi, care ați lăsat toate pentru Mine* (adică averea, cinstea, dregătoria, păcatele și patimile, și cele dinlăuntru și cele dinafară), *când va șede Fiul Omului pe scaunul slavei Sale, veți șede și voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.* Auzi câtă cinste le dă?

Dar oare credeți că scaunele de acolo vor fi de marmură. Pe astfel de scaune vor șede Petru și Pavel și Andrei și Vartolomei și Filip și Toma și toți ceilalți? Doamne ferește! Cele douăsprezece scaune pe care vor sta cei 12 apostoli arată slava, mărirea și cinstea pe care o vor avea în jurul lui Hristos, când vor judeca împreună cu El toate neamurile, când vor chema cerul de sus și pământul de jos, ca să aleagă pe poporul Său (Ps. 49, 5). Atunci apostolii, care s-au ostenit cu Hristos și au luat parte la ispitele Lui, care L-au iubit pe Dânsul din toată inima, din tot cugetul, din toată puterea, și până la urmă au primit moartea pentru dragostea Lui, vor sta pe 12 scaune de slavă. Căci nu zice Hristos că vor șede pe scaune de lemn, atunci când zice că Fiul Omului va veni să șadă pe scaunul slavei Sale. El ne dă să înțelegem că nici apostolii nu vor sta pe scaune de materie, ci pe scaune de slavă și de cinste. În același înțeles zice: *Mă duc să vă pregătesc vouă loc, ca unde sunt Eu, și ucenicii Mei să fie.* Deci apostolii vor șede pe scaune de slavă, potrivit cu credința și cu darul Duhului, după mărirea ostenețelor lor. Vor avea scaune de slavă, de mare slavă. Și când zice Marele Apostol Pavel: *Și stea de stea se deosebește în slavă,* se înțelege că slava fiecărui sfânt se va deosebi de a celorlalți.